

Seat No.

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Examination: October/November-2022
History (Optional) Paper-X

HISO10: Political History of the Marathas

Day and Date: Saturday, 17/12/2022

Total Marks: 60

Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Balaji Bajirao is known as a .....
A) Appasaheb B) Nanasaheb C) Chimasaheb D) Balasaheb
- 2 Nanasaheb made his first campaign of North India at.....
A) Shimla B) Delhi C) Punjab D) Malwa
- 3 Nanasaheb took the help of..... to prevent Angre.
A) British B) Portuguese C) Dutch D) French
- 4 The third battle of panipat fought on .....
A) 24 October 1690 B) 23 June 1757 C) 14 January 1761 D) 20 November 1762
- 5 .....has invited Abdali to attack on India.
A) Nizam B) Nadir Shah C) Najib Khan Rohila D) Ibrahim Khan
- 6 Madhavrao Peshwa conducted ..... campaigns to defeat Hyder Ali.
A) 1 B) 2 C) 3 D) 4
- 7 Madhavrao Peshwas died at.....
A) Theur B) Mauli C) Kanakpur D) Srirangapattan
- 8 Madhavrao was recommended to .....as his successor.
A) Raghunathrao B) Narayanarao C) Janoji D) Mahadji
- 9 The Role of Sakharam Bapu and .....was important in the establishment of Barbhai conspiracy.
A) Janoji Bhosale B) Nana Fadnavis C) Raghunathrao D) Dattaji Shinde
- 10 The treaty of Salbai on 17 May 1782 was concluded between the Marathas and .....
A) British B) Jaat C) Rohila D) Hyder

- 11 Treaty of Vasai was has taken place on .....
A) 18 March 1801 B) 18 March 1802 C) 18 March 1803 D) 18 March 1804
- 12 The Treaty of Vasai took place between Bajirao second and the British officer.....
A) Colonel Wylie B) Colonel Close C) Lord Wellesley D) Lord Dalhousie
- 13 ..... has reinstated second Bajirao as Peshwa.
A) Lord Cornwallis B) Lord Wellesley C) Lord Northbrook D) Lord Dalhousie
- 14 ..... was hatched Mahad Conspiracy
A) Nana Fadnavis B) Bajirao II C) Mahadji Shinde D) Tukoji Holkar
- 15 The treaty of Pune was made between the British and.....
A) Daulatrao B) Malharrao C) Bajirao D) Mahadji

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Raghuji Bhosale
- 2 Battle of Shukrataal
- 3 Treaty of Devgaon
- 4 Yeshwantrao Holkar

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Briefly discuss about effect of the third war of Panipat
- 2 Discuss Peshwa Madhavrao and Janoji Bhosale Struggle.
- 3 Review the Second Anglo-Maratha War
- 4 Discuss about Mahad Conspirancy

Q.4. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Write the reasons for the defeat of the Marathas in the third battle of panipat.
- 2 Discuss how Bajirao Peshwa II was responsible for the downfall of Maratha Power.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 बाळाजी बाजीराव .....या नावाने ओळखले जातात.
अ) आप्पासाहेब ब) नानासाहेब क) चिमासाहेब ड) बाळासाहेब
- 2 नानासाहेबांनी उत्तर भारतावर पहिली स्वारी .....या ठिकाणी केली.
अ) शिमला ब) दिल्ली क) पंजाब ड) माळवा

- 3 आंग्रेचा बंदोबस्त करण्यासाठी नानासाहेबांनी.....ची मदत घेतली.
अ) ब्रिटिश ब) पोर्तुगीज क) डच ड) फ्रेंच
- 4 पानिपतचे तिसरे युद्ध .....रोजी घडून आले.
अ) २४ ऑक्टोबर १६९० ब) २३ जून १७५७ क) १४ जानेवारी १७६१ ड) २० नोव्हेंबर १७६२
- 5 अब्दालीला भारतावर स्वारी करण्याचे निमंत्रण .....याने दिले.
अ) निजाम ब) नादिरशाह क) नजीबखान रोहिला ड) इब्राहीम खान
- 6 माधवराव पेशव्यांनी हैदरअलीचा पराभव करण्यासाठी.....मोहिमा काढल्या.
अ) १ ब) २ क) ३ ड) ४
- 7 माधवराव पेशव्यांचा मृत्यू.....येथे झाला.
अ) थेऊर ब) माऊली क) कनकपूर ड) श्रीरंगपट्टन
- 8 .....याची आपला उत्तराधिकारी म्हणून माधवरावांनी शिफारस केली.
अ) रघुनाथराव ब) नारायणराव क) जानोजी ड) महादजी
- 9 बारभाई कारस्थानामध्ये सखारामबापू व .....यांची भूमिका महत्त्वाची होती.
अ) जाणोजी भोसले ब) नाना फडणवीस क) रघुनाथराव ड) दत्ताजी शिंदे
- 10 १७ मे १७८२ रोजी झालेला साल्बाईचा तह मराठे व ..... यांच्यात घडून आला.
अ) इंग्रज ब) जाट क) रोहिले ड) हैदर
- 11 ..... रोजी वसईचा तह घडून आला.
अ) १८ मार्च १८०१ ब) १८ मार्च १८०२ क) १८ मार्च १८०३ ड) १८ मार्च १८०४
- 12 वसईचा तह दुसरा बाजीराव व ब्रिटिश अधिकारी..... यांच्यात घडून आला.
अ) कर्नल वायली ब) कर्नल क्लोज क) लॉर्ड वेलस्ली ड) लॉर्ड डलहौसी
- 13 .....यांनी दुसऱ्या बाजीरावाची पेशवे पदी नियुक्ती केली.
अ) लॉर्ड कॉर्नवालीस ब) लॉर्ड वेलस्ली क) लॉर्ड नॉर्थबुक ड) लॉर्ड डलहौसी
- 14 महाडचे कारस्थान..... यांनी रचले.
अ) नाना फडणवीस ब) बाजीराव दुसरा क) महादजी शिंदे ड) तुकोजी होळकर
- 15 इंग्रज व.....यांच्यात पुण्याचा तह घडून आला.
अ) दौलतराव ब) मल्हारराव क) बाजीराव ड) महादजी

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 रघुजी भोसले
- 2 शुक्रतालची लढाई
- 3 देवगावचा तह
- 4 यशवंतराव होळकर

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 तिसऱ्या ढानिडत युद्धाऒे ढरिणलड थुडक्यात वलशद करल.
- 2 ढेशवल डलधवरलव व ऑलनुरुऑ डुसले संघर्षलऒे वलवेऒन करल.
- 3 दुसऱ्या इंगुरऑ-डरलठल युद्धलऒल आढलवल घुल
- 4 डहलड करलस्थलनलऒीऒरुऒल करल.

Q.4. सवलसुतर उतुतर ललहल. (दुन ढैकी ँक) .

१ॡ

- 1 तलसऱ्या ढलनलडत युद्धलतील डरलठुडलऒुडल ढरलडवलऒी करलरणे ललहल.
- 2 दुसुरल डलऑीरलव ढेशवल डरलठल सतुतेऒुडल ढतनलस कलतडत ऑडलडदलर हुलतलऒरुऒल करल.

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Examination: Oct./Nov.-2022

History (Optional) Paper-X

HISO10: Political History of the Marathas

Day and Date: Saturday, 17/12/2022

Total Marks: 60

Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 बाळाजी बाजीराव .....या नावाने ओळखले जातात.

अ) आप्पासाहेब ब) नानासाहेब क) चिमासाहेब ड) बाळासाहेब

Option 2

2 नानासाहेबांनी उत्तर भारतावर पहिली स्वारी .....या ठिकाणी केली.

अ) शिमला ब) दिल्ली क) पंजाब ड) माळवा

Option 4

3 आंग्रेचा बंदोबस्त करण्यासाठी नानासाहेबांनी.....ची मदत घेतली.

अ) ब्रिटिश ब) पोर्तुगीज क) डच ड) फ्रेंच

Option 1

4 पानिपतचे तिसरे युद्ध .....रोजी घडून आले.

अ) २४ ऑक्टोबर १६९० ब) २३ जून १७५७ क) १४ जानेवारी १७६१ ड) २० नोव्हेंबर १७६२

Option 3

5 अब्दालीला भारतावर स्वारी करण्याचे निमंत्रण .....याने दिले.

अ) निजाम ब) नादिरशाह क) नजीबखान रोहिला ड) इब्राहीम खान

Option 3

6 माधवराव पेशव्यांनी हैदरअलीचा पराभव करण्यासाठी.....मोहिमा काढल्या.

अ) १ ब) २ क) ३ ड) ४

Option 4

- 7 माधवराव पेशव्यांचा मृत्यू.....येथे झाला.
अ) थेऊर ब) माऊली क) कनकपूर ड) श्रीरंगपट्टन
- Option 1
- 8 .....याची आपला उत्तराधिकारी म्हणून माधवरावांनी शिफारस केली.
अ) रघुनाथराव ब) नारायणराव क) जानोजी ड) महादजी
- Option 2
- 9 बारभाई कारस्थानामध्ये सखारामबापू व .....यांची भूमिका महत्त्वाची होती.
अ) जाणोजी भोसले ब) नाना फडणवीस क) रघुनाथराव ड) दत्ताजी शिंदे
- Option 2
- 10 १७ मे १७८२ रोजी झालेला साल्बाईचा तह मराठे व ..... यांच्यात घडून आला.
अ) इंग्रज ब) जाट क) रोहिले ड) हैदर
- Option 1
- 11 ..... रोजी वसईचा तह घडून आला.
अ) १८ मार्च १८०१ ब) १८ मार्च १८०२ क) १८ मार्च १८०३ ड) १८ मार्च १८०४
- Option 3
- 12 वसईचा तह दुसरा बाजीराव व ब्रिटिश अधिकारी..... यांच्यात घडून आला.
अ) कर्नल वायली ब) कर्नल क्लोज क) लॉर्ड वेलस्ली ड) लॉर्ड डलहौसी
- Option 2
- 13 .....यांनी दुसऱ्या बाजीरावाची पेशवे पदी नियुक्ती केली.
अ) लॉर्ड कॉर्नवालीस ब) लॉर्ड वेलस्ली क) लॉर्ड नॉर्थबुक ड) लॉर्ड डलहौसी
- Option 2
- 14 महाडचे कारस्थान..... यांनी रचले.
अ) नाना फडणवीस ब) बाजीराव दुसरा क) महादजी शिंदे ड) तुकोजी होळकर
- Option 1
- 15 इंग्रज व.....यांच्यात पुण्याचा तह घडून आला.
अ) दौलतराव ब) मल्हारराव क) बाजीराव ड) महादजी

Option 3
Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 रघुजी भोसले
Ans:
- 2 शुक्रतालची लढाई
Ans:
- 3 देवगावचा तह
Ans:
- 4 यशवंतराव होळकर

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 तिसऱ्या पानिपत युद्धाचे परिणाम थोडक्यात विशद करा.

Ans:

2 पेशवा माधवराव व जानोजी भोसले संघर्षाचे विवेचन करा.

Ans:

3 दुसऱ्या इंग्रज-मराठा युद्धाचा आढावा घ्या

Ans:

4 महाड कारस्थानाची चर्चा करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 तिसऱ्या पानिपत युद्धातील मराठ्यांच्या पराभवाची कारणे लिहा.

Ans:

2 दुसरा बाजीराव पेशवा मराठा सत्तेच्या पतनास कितपत जबाबदार होता चर्चा करा.

Ans:

*****